

ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ

4. ТОРЗИЈА

наставник: Проф. д-р Виктор Гаврилоски

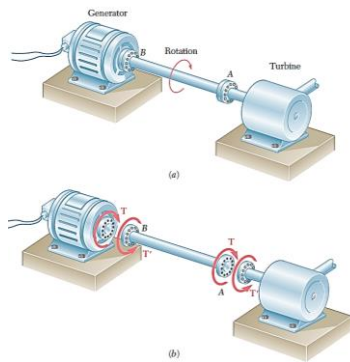

4.1. ПОИМ ЗА ТОРЗИЈА

Торзијата претставува состојба на напрегање која се јавува под дејство на надворешни моменти околу надолжната оска на елементот.

На напрегање на торзија се изложени сите елементи кои пренесуваат снага како што се разни трансмисиони вратила, вратила на запчести преносници, вратила на електромотори, пумпи, вентилатори и др.

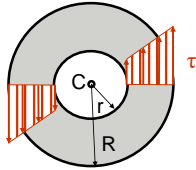
$$I_p = \frac{\pi \cdot D^4}{32} - \frac{\pi \cdot d^4}{32} = \frac{\pi \cdot D^4}{32} (1 - \psi^4)$$

$$W_p = \frac{I_p}{D/2} = \frac{\pi \cdot D^3}{16} (1 - \psi^4)$$

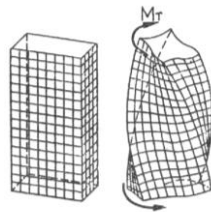
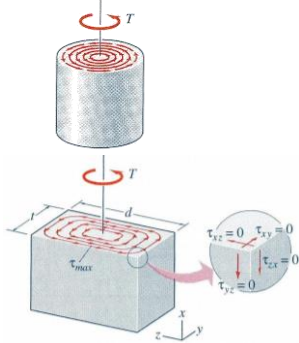
према дозволен напон

$$\frac{M_t}{\frac{\pi \cdot D^3}{16} (1 - \psi^4)} \leq \tau_{dt} \Rightarrow D \geq \sqrt[3]{\frac{16 \cdot M_t}{\pi \cdot \tau_{dt} \cdot (1 - \psi^4)}}$$

ШУПЛИВО ВРАТИЛО
прстенест напречен пресек

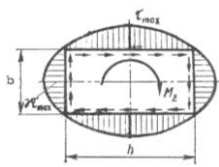

4.6. ТОРЗИЈА НА ЕЛЕМЕНТИ СО НЕКРУЖЕН НАПРЕЧЕН ПРЕСЕК

доаѓа до депланација
(искривување) на
напречните пресеци

не важи хипотезата за
рамни пресеци

$$\tau_{\max} = \frac{M_t}{W_t}$$

вредност на најголемите
напони (на средина од
подолгата страна)

$$W_t = \alpha \cdot b \cdot h$$

отпорен момент на торзија за
некружен пресек

$$\theta = \frac{M_t \cdot L}{G \cdot I_t}$$

агол на усукување

$$I_t = \beta \cdot b^3 \cdot h$$

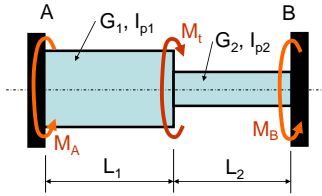
поларен момент на инерција
за некружен пресек

распоред на напони
по контурни точки
за правоаголен
напречен пресек

Табела: Торзиони константи за правоаголни елементи

d/t	1.00	1.50	1.75	2.00	2.50	3.00	4	6	8	10	∞
α	0.208	0.231	0.239	0.246	0.258	0.267	0.282	0.298	0.307	0.312	0.333
β	0.141	0.196	0.214	0.229	0.249	0.263	0.281	0.298	0.307	0.312	0.333

4.7. СТАТИЧКИ НЕОПРЕДЕЛЕНИ НОСАЧИ ИЗЛОЖЕНИ НА ТОРЗИЈА

Статички услов за рамнотежа

$$\sum M_t = 0$$

$$M_A - M_t + M_B = 0$$

еднаш статички
неопределен
систем

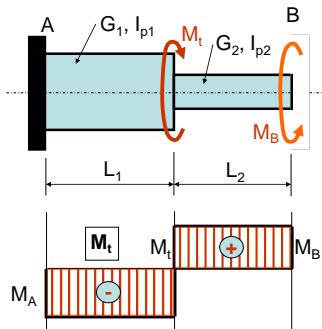

Деформационен услов:

$$\varphi_B = 0$$

$$\frac{M_B \cdot L_2}{G_2 \cdot I_{p2}} + \frac{M_B \cdot L_1}{G_1 \cdot I_{p1}} - \frac{M_t \cdot L_1}{G_1 \cdot I_{p1}} = 0$$

Решение:

$$M_B = \frac{M_t}{1 + \frac{G_1 \cdot I_{p1} \cdot L_2}{G_2 \cdot I_{p2} \cdot L_1}}$$

Од условот за рамнотежа:

$$M_A = M_t - M_B$$

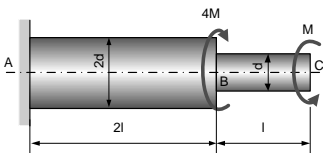

Пример 4.1:

Да се димензионира носачот прикажан на сликата и да се нацртаат дијаграмите на моментите, напоните и деформациите, ако е познато: $M = M_t = 10 \text{ kNm}$, $L = 1,4 \text{ m}$, $G = 8 \cdot 10^4 \text{ N/mm}^2$, $\tau_{\text{доz}} = 160 \text{ N/mm}^2$.

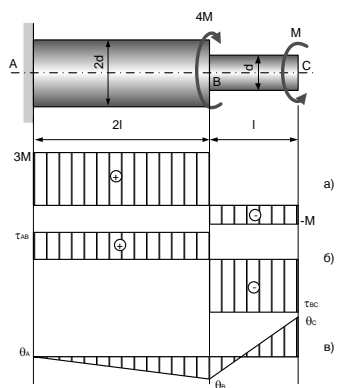
